

האם אשם סגן המפקח הכללי של משטרת ישראל עמוס בן-גוריון בח"י הוללות?

לילה בהירש השחור

לחלוטין ממפקדו; הוא גם למד מנסיונו המר של סהר על דוכן העדים. עזרה לו גם החלטת השופטים לצמצם את המשפט לביורר הנקודות הצרות של תביעת הדיבה. בזה אחר זה נערמו על שולחן השופטים גליונות העולם הזה, בהם פורסמו בהרחבה פרטי התנהגותו של עמוס. תמיר רצה לדעת מדוע תבע דווקא את שורת המתנדבים, שפירסמה רק רמזים קלושים, בחוברת בעלת תפוצה מצומצמת, ולא את העולם הזה, שפירסם האשמות ברורות וחמורות, בחוברות בעלות תפוצה המונית. עמוס העדיף להתחמק ממתן תשובה.

לעומת זאת הרבה לנאום על נושאים אשר לא נשאל עליהם, כשהוא מתבל את דבריו במלים אנגליות למכביר, כיאה לליד לונדון ולמייגר בצבא הבריטי לשעבר. היה ברור כי העד הרגיש בטוח בעצמו, כתלמיד אשר שינן את שיעורו, לפני הופעתו בבחינות. הוא גם הרגיש את עצמו מחוסן בפני שאלות בלתי-נוחות, עקב החלטת השופטים לצמצם את המשפט הפוליטי הגדול נגד המשטר והמשטרה, לממדי משפט אזרחי צר ויבש.

אולם מבעד לתחומים הצרים החדשים התנשאו עדיין אותן השאלות הגדולות, שנגעו לטוהר המשטרה ולהתנהגות מפקדיה, בתפקיד ומחוז לתפקיד. שאלות אלה חיכו עדיין לתשובה מפי סגן המפקח הכללי. נשאלה השאלה, למשל, מה היה לו לענות לדברי העד הראשון במשפט זה, אליהו ספקטור, שעדותו נשמעה לפני שלושה חודשים, ואשר נגעה בעיקר להתנהגותו והיפעותיו בציבור של עמוס בן-גוריון.

עוד? זו נגבתה בדיוק ערב פרוץ מלחמת סיני ולא פורסמה בגלל המאורעות. בעמודים אלה, מגיש העולם הזה פרקים מתוך עדות זו, כפי שנרשמו בבית-המשפט. הנוגעים ישירות לפרשת עמוס בן-גוריון.

ה קרבן הראשון עוב את דוכן העדים. יחזקאל סהר, אשר איש אינו מבין עד היום מדוע נקרא להעיד עלי-ידי מיכאל כספי, התמוטט לחלוטין בחקירת שתי-וערב. הוא הסתבך בתשובותיו, עד ששלוש פעמים ביקש השופט זאב צלטנר מפרקליט הנתבעים, שמואל תמיר, להפסיק את חקירתו, בנקודת מהימנותו של העד.

קשה היה לכבד את מהימנותו של מפקח כללי אשר לא ידע את הפרטים האלמנטריים ביותר בסדרי עבודת המשטרה. על אחת כמה וכמה שניכר היה כי חלק מליקויי זכרונו נבע מטעמי נוחיות בלבד. כך, למשל, העיד סהר כי אין במטה הארצי של המשטרה כל תיק חקירות נגד ישעיהו ירקוני, בפרשת אירט"ג, אחת הפרשות המרכזיות במשפט.

בשורה של הידויים-מאונס, התברר כי לא זו בלבד שבמטה המשטרה ישנו תיק חקירות של ירקוני בעניין אירט"ג, אלא שיש לו גם תיק נוסף, בפרשת יבוא חרסינה יפאנית, ותיק שלישי במשטרת חיפה. המשך החיטוט בתיקים הבטיח הפתעות רבות. בין השאר: מי הוא אותו קצין שהורה להפסיק את החקירה נגד ירקוני ושות'. ביחוד לאור העובדה שהעד הבא, אשר כספי הודיע כי הומינו להעיד, היה צריך להיות ס.מ.מ. ד"ר איתן לייף.

ס.מ.מ. ד"ר איתן לייף הוא קצין ממוצא אוסטרי, שאינו יודע חוכמות. לכל שאלה של צלטנר, בשעת שמיעת עדות סהר, היה לייף משיב את התשובה המלאה, גם אם לא תאמה את קו התביעה של כספי, וסיבכה את הבוסים שלו. לכן אפשר היה לצפות מפיו לעדות מעניינת ביותר. אלא שכספי החליט כי די לו בעדויות מעניינות. הוא קרא לדוכן העדים עד סולידי הרבה יותר: התובע עצמו, סגן המפקח הכללי עמוס בן-גוריון.

עמוס הצעיר (35) הפגין מידה גדושה של היירות צברית מודגשת. הוא היה שונה

אפלבוים: „מה זה אלדוראדו?“ — „כל אחד יודע. זה לא בית-הכנסת הגדול...“

התחילה. האחרים כבר אכלו ושתו. היו משקאות. אכלנו סטיקים.

אפלבוים: מגין בא הבשר.

ספקטור: אנחנו, הקליאנטים, ידענו שהיה בחצר גרה, ושם התויקו את הבשר.

אפלבוים: אילו משקאות שתיים?

ספקטור: ויסקי, קוניאק.

אפלבוים: אמרת שהתובע היה נוכח. גם הוא אכל ושתה?

ספקטור: כן, אבל הוא בא יותר מאוחר.

אפלבוים: מדוע בא יותר מאוחר?

ספקטור: הוא לא מצא את המקום ומכניתיו שקעה בחול.

אפלבוים: האם הוצאה המכונית אותו ערב מהחול?

ספקטור: כן, נסענו אחרי-כך עם הסנדר של בעל המקום והוצאנו את המכונית.

אפלבוים: היית נוכח?

ספקטור: עזרתי שם.

אפלבוים: בכמה הסתכם החשבון אותו ערב?

ספקטור: אני לא יודע. זה היה סכום של כסף.

אפלבוים: יותר ממאה לירות?

דם הפעם נרשם מאד. כעבור שעה קלה היה גם ברור מדוע.

★ ★ ★

היו גם גבירות

רנולד אפלבוים, גבר עדין, בעל פנים והתנהגות א בריטיים, פתח את החקירה בנימה שקטה.

אפלבוים: האם אתה מכיר בכפר-שמריהו בית-קפה ש' שמו חירש?

ספקטור: כן.

אפלבוים: האם ביקרת שם בסביבות 1952?

ספקטור: כן.

אפלבוים: ביום או בלילה?

ספקטור: לפעמים ביום, לפעמים בלילה.

אפלבוים: האם אתה זוכר מסיבה שהיתה שם ב-1952?

ספקטור: כן.

אפלבוים: מי היו הגברים?

ספקטור: היה שם עמיניצח רובינשטיין, הקצין שפי, מפקד משטרת החופים והגבולות, ידידי שמואל קסלן, שעל-ידי ועל-ידי עמיניצח הוזמנתי, והיה שם עמוס בן-גוריון.

אפלבוים: ההיו גם גבירות?

ספקטור: היו גם גבירות.

ע ורך הדין ארנולד אפלבוים, אחד מפרקליטי ההגנה, ביקש ששוטר אחד יהיה נוכח במשפט, כדי שיוכל לא-

מר את העד אליהו ספקטור אם יסרב להעיד. בקשתו סופקה מעל לכל המשוער: על הספסל הראשון של האולם הקטן

ישבה סידרה של בעלי-כוכבים נוצצים. מאיר נוביק, הקצין

לתפקידים-מיוחדים, יואב פלג, מפקד המחוז, יהודה גיא,

ראש ענף התנועה, אריה גשר, סגן מפקד הנפה. „אני רואה

כוכבים“, התלוצץ אחד העתונאים.

הכל היה מוכן לסרט הוליוודי. על הספסלים המועטים

הצטופפו צעירים וצעירות, ביניהם הפקידות החינניות של

עורכי-הדין. זה מול זה ישבו שתי סוללות התותחים המשי-

פטיים, עטופים בגלימות שחורות. ליד פרקליטיו ישב צעיר,

בעל תחושת קטנה על צווארו, לבוש בחולצה לבנה. כמעט

איש לא שם לב אליו. היה זה התובע עמוס בן-גוריון.

מאחורי שולחנו המוגבה ישב השופט המחוזי יוסף למ,

מטיק כולו טובלב ושכלי-ישר, גבר גבוה, בחליפה חומה כהירה. ש'

ההופיע בסרט באותו תפקיד. לידו, ישבה מתמחה יפה בעלת

שערות בלונדיות ושמלה אדומה הדוקה לגופה, המתמחה טובה הימלפרד.

רק טיפוס אחד עוד היה חסר להשלמת הסרט. הוא הופיע עם מתיחת המשפט: גבר גבוה, בחליפה חומה כהירה. ש' אופיו הצברי לא היה נתון בספק מן המילה הראשונה ש' השמיע: העד אליהו ספקטור, לשעבר מפקד קרבי באצ"ל ירושלים, שנקרא בפי חבריו אליהו דם. קיימת סברה שהוא המציא את הביטוי העברי: „יש לך דם“

„שום צילומים! אני אשבור את המצלמה!“ היו דבריו ה' ראשונים. בניגוד לקרבות בהם השתתף בעבר, נראה אליהו